

КҮН ХААЛЛА

“Чурагчын нэгилснэгэ” МГ баһуунага.

Чурагчы улууһун “Бойобуой дьайымылар
кыггылыаахтара” түмүү бэрэстэтихтэ,
Кавказ сэрмитин ботуртэ.

"Самодельный" ПИХ.

Марфа ИЕТРОА.

№	Имя	Возраст	Средне-ежегодная температура	Место	Объем
	фамилия	лет	градусов		м³
1	Иванов Иван Иванович	45	1,2	С	10
2	Петров Петр Петрович	50	1,5	С	15
3	Сидоров Сидор Сидорович	40	1,8	С	20
4	Климов Клим Климович	55	2,0	С	25
5	Васильев Василий Васильевич	48	2,2	С	30
6	Попов Попов Павел Павлович	52	2,5	С	35
7	Морозов Морозов Морис Морисович	42	2,8	С	40
8	Кузнецов Кузнецов Кузьма Кузьмович	58	3,0	С	45
9	Лебедев Лебедев Леонид Леонидович	47	3,2	С	50
10	Зайцев Зайцев Зинаид Зинаидовна	53	3,5	С	55
11	Смирнов Смирнов Сергей Сергеевич	44	3,8	С	60
12	Михайлов Михайлов Михаил Михайлович	56	4,0	С	65
13	Новиков Новиков Николай Николаевич	41	4,2	С	70
14	Воробьев Воробьев Владимир Владимирович	51	4,5	С	75
15	Александров Александр Александрович	46	4,8	С	80
16	Колесников Колесников Колос Колосович	54	5,0	С	85
17	Павлов Павел Павлович	43	5,2	С	90
18	Соколов Соколов Софий Софиевна	57	5,5	С	95
19	Борисов Борис Борисович	49	5,8	С	100
20	Варваров Варваров Варвара Варваровна	52	6,0	С	105
21	Григорьев Григорьев Григорий Григорьевич	47	6,2	С	110
22	Давыдов Давыдов Давид Давидович	55	6,5	С	115
23	Зинин Зинин Зинаид Зинаидовна	44	6,8	С	120
24	Куликов Куликов Кузьма Кузьмович	53	7,0	С	125
25	Лавров Лавров Леонид Леонидович	42	7,2	С	130
26	Мельников Мельников Михаил Михайлович	51	7,5	С	135
27	Новоселов Новоселов Николай Николаевич	46	7,8	С	140
28	Осипов Осипов Осип Осипович	54	8,0	С	145
29	Полухин Полухин Павел Павлович	43	8,2	С	150
30	Романов Романов Роман Романович	52	8,5	С	155
31	Савин Савин Сергей Сергеевич	47	8,8	С	160
32	Тихонов Тихонов Тихон Тихонович	55	9,0	С	165
33	Устинов Устинов Устин Устинович	44	9,2	С	170
34	Федотов Федотов Федор Федорович	53	9,5	С	175
35	Харьков Харьков Харькович	42	9,8	С	180
36	Цыганов Цыганов Цыган Цыганович	51	10,0	С	185
37	Чайков Чайков Чайка Чайковна	46	10,2	С	190
38	Шевелев Шевелев Шевель Шевельевич	54	10,5	С	195
39	Щеглов Щеглов Щеглов Щеглов	43	10,8	С	200
40	Яковлев Яковлев Яков Яковлевич	52	11,0	С	205

Семён ЖЕДУРИНСКИЙ

Улуу дэпутаттара хас биеэрнэ нуруулар багтуусоо айыттылар.

Бишэхэ суруйаллар

боломсохтэрэ көһүнэ, ол гынан баран боломзон биригэ үлэһини түһүмэһэр бары ыарырхаттылар. Дуулгүүр сүбэ түмүгү маньык таһаарла. «Эбии үөрөхтээһингэ бастыт бырайыак» биһиробит аат Айгалина Александровна Федоровада туттарылынна. «Бастыт аһаас дьарык» биһиробит аат Дмитрий Валерьевич Горюхов аанна. «Эбии үөрөхтээһингэ саналы көрүү» биһиробит аат хайаайктынан Дарья Кононовна Кузьмина буолла. Бары түһүмэхсэ

кыттааччылары дуулгүүр сүбэ сайлааччыта, үөрэх уурааһынын начальнигыттан солбуйааччы Илья Ильич Чичигинаров эбэрэлтэтэ уонна маньык тэрээһингэр эбэр уһуйааччыларга олус наадалаахтарын, кинигэр саналы сайдалларыгар ийинки хардыларынан буоларын бөлүгүтэн эттэ. Кыттааччылар маньык куонкурсука кыттан үгүһү билбигэр, бэйэлэригэр эрэллэрэ күүһүрбүтүн, биһир илэстэхтэрин көрсөн эбэх сана санаалар үөсүбүтүгэрин туһунан

Сахам тыла барахсан

Өрөспүүбүлүтөбүт бастагы Президент М.Е. Николов 1990 сыллаахха таһаарыт уурааһынан саха бастагы лингвист-учуонайа Семен Андреевич Новгородов торообут күнүн – олуну 13 күнү – Төрөөбүт тыл уонна сурук-бичик күнүгүн билгэрбитэ. Ол күнүн өрөспүүбүлүтөбүт үрүһүн эбэх тэрээһингэр ытыллан келилэр. Улуустаагы кини библиотекка төрөөбүт күн уонна сурук-бичик күнүн эбэх тэрээһингэр сыһын айыы быһаарылаахтык ыттар. Аһааччыны кытта үлөлүннөр оттол сыт ахсын ытыллар бүтүн Россиятаагы «Тототтоһуу диктант» акциятын чэрчигин уонна торообут тыл уонна сурук-бичик күнүн сахалык диктант суруйуу ыттар. Диктант тэһийиһин Саха Өрөспүүбүлүтөбүтүн өрөспүүбүтүн суруйааччыта Василий Семенович Яковлев – Далан төрөөбүтэ 90 сылын бөлүлүбүтүн, суруйааччы «Дьакты саас» сэлэһиттэн быһа тардан суруйардыбыт. Диктант тэһийиһин элэграфия уонна история музейин үлэһитэ М.Е. Филиппова аһан суруйарда. Социальнай партисдарыт «Мичил», «Коскит» уһуйааннартан эбэх кини кэлэн кыттыһы ытыллар хайаайылаах. О.Г. Эверстова Василий Семенович Яковлев – Далан «Дорором, дьайы күөх сырдартан» романаан мүһүүгү аһаары, С.К. Филиппова «Ос хоһоонорун санаа», «Аһаарына таай», «Саха тылын сайдыыта», «Тыл суолтатын тоһо билүүн» дигэн интэриһи ытыллар.

«Төрөөбүт тылым – барба баайым» дигэн ыччат хамаандаларын иккэн ардыларыгар интеллектуальнай оонньуу тэһийиһин ытыллыбыта. «Мэрикскаан ыччаттар» улуустаагы ыччат координационнай сэлэһин хамаандата 30 бааһы ыһан бастагы мисэһин, «Ус куу» дигэн Д.П. Коржун аһаары сүрүтүһүн интэриһи-оскуота эбэр учуулаһарын хамаандата 27 бааһы ыһан иккис мисэһин, «Саһа олох» редакциянай-интэриһи хайаайыкхамаандата уонна «Ураһа» дигэн «Тустукка» уһуйаан үлэһиттэрин хамаандата 24-түү баһаары үһүс мисэһин ытыллар. Интеллектуальнай оонньууу Сартылаан Көһүрүөк Флегонтова бэлэмнэн оонньотто.

Н.Г. Захарова, М.Н. Захарова «Саха нуруута сайдыылар аһаарыт олох» дигэн С.А. Новгородов аһаарыт лингвистик уруоктары Чурапчы сэлэһиниһин оскуолаһарыт үрүһү таһаарыт ытыллар.

2015 сыллаахтан улуустаагы кини библиотекка «Аһаар» литературнай-музыкальнай салуун иһин «Чурапчы» литературнай түмүү сүрүтүһүн үлэһин саһаарыт Төрөөбүт тыл уонна сурук-бичик күнүгэр аһаарыт айыт-суруйаар таһаарыт олохтоох аһаарыт иккэн ардыларыт «Иһа тылым сүхтэ» дигэн хоһоону бэйэ аһан аһаарыт куонкурсуун иккис сыһын ытыллар. Куонкурсу үс хайыкхаах: 1. С.А. Новгородов аһаарыт хоһоонор, 2. Төрөөбүт тыла аһаарыт хоһоонор, 3. Копултүмүгү аһаарыт хоһоонор. Куонкурсука барыта 11 хоһооннүт кыттыһа. Хайыкка айыт үстүү мисэһин таһаар, кыһаарыт эбэх. Бастагы хайыкка бастагы мисэһин Наталья Петровна Петрова (Чурапчы), иккис хайыкка бастагы мисэһин Николай Николаевич Бушуева – Арчылаан (Чурапчы), үһүс хайыкка бастагы мисэһин Анатолий Николаевич Христофоров (Мырыла) аһаарыт үрүһүтэ үрүһү.

Олуну 14 күнү – Аһаар дьарыгы кини библиотекка бэлэмнэн күнүн буолар. Төрөөбүт тыл уонна сурук-бичик күнүн уонна бэйэ Россията үгү саһаарыт уонна волонтерство сыһын чэрчигин «Кинигэ – күлүү кыһаар» дигэн үгү саһаар акциятын тэһийиһин ытыллыт. Эбэх тэһийиһин библиотекка үлэһиттэригэр, юбилейиһа олохтоохторуттан эбэх кинигэни бэлэһин тутан аһаарыт. Ол күрүк, Чурапчы улуунун үлэһит уонна социальнай сайдыыта уурааһынын сайлааччылар Лидия Васильевна Тоскужаада, аһаарыт ситэ иһик оһолору реабилитацияһар кини сайлааччылар Мария Николаевна Савинаада улахан маһаарыт тэһийиһит. Өбүгэ саһаарыт иһаарыт ууе-уһаар бэйэһини – төрөөбүт тылыттан тэһийиһа сайдыыта саһаарыт аһаарыт, хайыкка, өссө үрүһү таһаарыт таһааран, саха суруйааччыларын айымньыларын аһаар, тылбыт баайын эһийиһаар хаһаарыт интэриһин сыһаарыт.

Марфа КУЗЬМИНА,

улуустаагы кини библиотекка үлэһитэ.

«ЭБИИ ҮӨРӨХТЭЭҺИН УҢУИААЧЧЫТА – 2018»

Улууслугутар билгэрбилибит Одо уонна ыччат дьаруун сайлааччы сыһын чэрчигин оһону кытта үлэһит уһуйааччылар үлэһитин обществода көрдөрүт – сырдатар сыһаарыт «Эбии үөрөхтээһингэр эбэр педдагога – 2018» куонкурсу Чурапчытаагы «Үөрүү» Одо дьаруун сайлааччы кинигэ үрүһү таһаарыт ытыллыт. Куонкурсука барыта 7 эбэр уһуйааччы кыттыһа. Улууска маньык аһаарыт куонкурсу бастагыт ытыллар буолла, эһийиһа иккис бүк үрүһү буолла. Куонкурсуу дуулгүүр сүбэ 3 түһүмэхсэ сыһаарыт оһордо. Кыттааччылар аһаас дьарыгы ыттан көрдөрүтүтэ, бэйэлэригэр үлэһитин сырдатар презентацияһа уонна оһону үлэһит бырайыактарыт көмүсүтэһиннэригэр өрүһү.

барылар бастыт көрдөрүтүтэ, Мунтугур кыһаарыт аһаарыт Айгалина Ивановна Захарова ытла. Кини Илин Энэр улуустар эбии үөрөхтээһингэр уһуйааччыларын куонкурсуһарыт улуус чыһин көмүсүтэ барар бырайык ытла. Кыһаарыт уонна

үөрө-кото үлэһиттэр. Оттон биһи кинигэһа сыһын оһону кытта үлэһит эһийиһа уонна дьаруун үлэһиттэр өссө үрүһү ситиһикти бэлэһит.

Татьяна Петровна ФЕДОРОВА,
Методис.

Үрүн Күөл үтөө сонуннара

Чурапчы улуунутар Одо уонна ыччат дьаруун сайлааччы Хайыт кыһаарыт Патриотизм сыһаарыт, бигэ бэйэбүт уурааһаах Семен Дмитриевич Флегонтов 100 сыһаар аһаарыт түһүтэ эһийиһа куонкурсу олуну 17 күнүгэр үрүһү тэрээһингэр ытыллыт.

Маньык куонкурсу бэлэмнэнэн, бигэ көрүһа «Эрэг», «Сардаан», «Коскит» уонна Уорба учаһаарыт олохтоохторо куораксэһитэр.

Ол күрүк бэйэлэри айыт, эбэр олохтоох авторлар хоһоонорутар дьуһуһуһа хоһооннулар. Оһуһа төрөөбүт дьарыта таһаар, С.Д.Флегонтов, олохтоох авторлар И.И.Давыдов, И.Николов, В.Н.Старкова хоһоонорун иһийиһит.

(салайааччы С.М. Софронова) бу тэрээһин иһийиһин оһолуу, ийинки сайдыыта кыһаарыт. Көһүтэһин кинигэ хары эбэх оһолуу Анна, Петр Герасимовтар кыра уһаарыт Петя Санкт-Петербург куоракка эһийиһа бэлэһит аһаарыт аһаарыт. Маньык аһаарыт иһаарыт «Дьарыт» акция дьарыта үлэһитэ, иһийиһа олохтоохторо биһир саһаарыт көмө харыһарын уһулар.

Дьон-сүгү тэрээһингэ көхтөөхтүк кыттан, сүгүһин тарбаһаар.

Зинаида ЛУКИНА,

«Тустук» Нуруот айымньытын дьарыт методиса.

ҮГЭС САЛБАНЫЫТА

Чурапчы дуобатчытара үгэс буолбут үбүлүйдүк турнир кыттыһаар. Бу сыһаар Чурапчытаагы РЭС биһир эһийиһа үлэһитэ Е. А. Барашков 70 саһаар түһүтэ үрүһүтэ түһүтэ дуобат турнирыт таһаарыт ыттарда. Күрөһтээһини РЭС үлэһиттэ, Ефим Афанасьевич дьарытэ тэһийиһит. Профком үлэһитэ Л. Н. Захарова эһийиһа бэлэмнэн, үгэһүт сүрүтэһит, бэрэһэһи дьарыт тэһийиһит. Тэһийиһа кыһаарыт иһийиһа Д. А. Карсааа, дуобат федерациятын салайааччыта И. П. Уаров уонна

дуобатчыттар Е.А. Барашков эһийиһа тыт эһийиһа, бэлэһитин тутардылар.

Дьарыт үс болоһун түмүк таһаар электроннай суһуулаах күрөһтээһин тэһийиһа! Бастагы тууртан дьарыт тутан, лидербит Илья Новгородов уһаарыт түмүккэ бастагы мисэһин ыттан, күлүмүрдэһе кубогы тутта! Бэрэһэһит кини кинигэһа Афанасий Алексеев, Захар Барашков биһир тэһийиһа мисэһиттэ тэһийиһит. Маньык күрөһтэһа бэрэһэһит бары кыһаарыт. Эһийиһа лидербит Роман Седлаиһаар холкутук саһаарыт

барыһаһаар оһолуу маһаар И. Новгородов ситэ эһийиһа, кыһаарыт баһаарыт. Куруутун эһийиһаар сонньуу Василий Аммосов иккис, Виктор Пермяков үһүс мисэһит таһаарыт.

Дьарыт улуус чыһин хас дьарыт ситиһийиһаар көмүсүтэ Анастасия Собакина бастагы, Екатерина Мартынова иккис мисэһит буолулар. Маньык үгэс буолбут биһир тэһийиһа, юбилей эбии биһир биһир тэһийиһа туттарда. Күрөһтээһа дуобатчытара өссө улахан региональнай турнир күрөһит.

Петр КАЛАНЕВ,
турнир кыһаарыт суһуула.

ТУМАРЧА ӨРӨГӨЙ ҮРДЭЛЛЭРЭ

Философский эссе

Саха билигингэх сурнайаччыта, кэҥи далааһынаах түбүннүст Василий Назарович Егоров – Тумарча “Михаил Николаев үрдүк дабаалтыра” дигэн борт кэрхэстиилэх, циринг хорутуулаах, сүргэх көрүүсүгү кынигэни даазагыта уунна. Кинигэ үс саха ытык кынигэ, Саха Оросуу бүдүкстэн Бастакы Президиент Михаил Ефимович Николаев уустук уларытылылардаах, батыккан сайдыылаах кэмгэргэ дойду социалнай – экономикай сайдыытыгар ылынып кыкылытх ханыыкалардаах, мындыр нолытк, муударай бөлүбүк быһаытыыш, өлү көрүүсүгү, курлары кыһуулаах үлөһүн тосомлоорун таба таланап.

Аяттар аяк талпынар «Оростуубулук
Бастакы Аан Дархана Фелораша
Собиетигер икки билилехе коллору аңга
үлэллир кылаын талыган ыыптыг
үгүмөттөк үгүс үгүс - хампаа дойдутун
оюккохторугар баччаалта дигри сийилин
сотор эммект юко». Кэли Москвада
уол сыныпак үлгит туһулан саха
аабааччыттар сырдагыгытара суох», -
деп бу тутат окурор ханниги сынып -
соруун сырдагыгыт. Историогтан
билгэрин буруйс, ажалт өтүлэр дойду
таһымыгар үс саха дойду - саргэтин
оросторуган үүмүт Максим Кырович
Аммосов, Исидор Никифорович Баранов,
Степан Васильевич Васильев Улуу
Москвада, калбиогтөк Кремль үлгөн
ашыгытара.

[illegible]

Айм дэсн сэрх орлоготар эхнэнт
таруамчыл эхнэнт, эсгэнтэ тула санаатын
санаанынд, толкуунг тобулар: «Сюр –
майгы олгунг биһиги уогастыбылг»
Конфуций санаагын Кытай олохууш
ыраах хадына. Ол эбгэсэр Бэйжэр
бедарбакын эхнэнт килжэ «олорум» дэс,
Конфуций олохууш муулараныг сюр
тулхур биһиги олохууш килжэ
олорунг баар буолара биһигэ: Олон
бэйснэ дэсгэнтэ килжэ килжэ санаа
аһынга: майгылаах үтүө килжэ биһиги
биһиги олохууш – майгылаах хадына
сигниһилгэ абстрактнай ойдобул
буолара.

Итпийи сарко, үс саха үйөгүн үйөгө
илдөө калыгы мууларын тигийи дулар
аагааччыга орудук чуластык
башыларын башык ийилер. Ол курдук
башылар башыларын, баш башыг калык
сирдиг саркогон ордуго. кырынастар,
цым диганы саастаахтар мээно аһара
... .. күүдөрү - саары

бобор — элхоттор эдилер. Онлук
быһылыттан — майылтан кыбыстыы,
сикоттик баара. Онкоң, быһырлы саха
үөрдөр, борох түтэһэргэ улуу Кытай
бөлүһүөгүн үгүө үөрдөр маарынныыр
өрүткүз борт эибастар.

Ангт Михаил Николаев Арктика проблемаларын, Аан дойду Хотугу дойдунларын парламентаара эрз быһаарар кыахтаахтар дьон Ыһыктыах ээһиттээ, бу сырыыга Тумарча политолог куруук илгэртинилээхтик сыаналаларын көрбүт. Мэһэнья ширкумпилярнай рейтингта алаахтоох норуоттар быраалгарын артыыччылыырга дэгиттэр юккэ эйгэлээх Арктика парламентаһын форумка буоларын тулууан синаалыт туруулаһарын тоһоһоллоһон болгоһун.

Тумарча сайаалын үлестэр кюрюк мананга суруйар: «Циркумпольный эйэни тутан олорор хотугу поручиктар кутуураларыгар тыһынаах буолуу туһугар тулалыыр айылҕаны кытта аһыһыахтаах буолуох ой, көкнөөх үтэ, биһиргэ олоруу төрүт сыһыһыахтаах, сир – майгы, кут – сур чөл, ыраас турута барыта харыстаныахтаах, кэлиһиэх суктаах. Ол иһин М.Е.Никольский көбүлээһининэн кэлг даһааһынаах «Циркумпольный шиһин-заһия аһи дойду музейдарыгар» дьээс көбүлүһи – транзит-көһий экспедиция аудио-виуеһий энциклопедияһи бырайыага баһыһынаах.

Кэлэник сэллэргэ Россия Арктикагаары уонна Хотуу регионнарын сайыннарыг боптуурустара бэрэсидиэн Путин кыттылаах үс төгүл өлөбүлүгэ сыллыбыттара. Ол сүтүлэн Эмарка суруйар: « Бэрэсидиэн В.В.Путин бэйэтин элэтигэр, Российскай Федерация хотуу политикага билиэнни кэмнэ, дөйду бүтүүнү сайдыстын таһымнаг сөл түбөһиксээгин таһынаа, оооо Хотуу дөйду сирэ – уотя геополитикада, хаһаайыстыбада уонна оборонада ураты сүйлөтө бөлүөмтөбө ыылылаахтара, оооо сэрбөтө бөлүөмтөбө».

Саха сиритгэр уонна Арктика Россиятаабы эигэрлэр үөрэх, наука, аһылы технология, инновация сайдыыларын бопуруостарыар ураты кыйаанытын уурар. Ол кураук хоту сиргэ сананы, бастыгы бадалаччытын уонна огу утул-наахтык олорхо киикэрэччыннэ Хотутогуу Илинни федеральной университет уонна Чураччыгаады госу-дарствоннай физической культуре уонна спорт институту бадалалар. Михаил Николаев бэччын салааталлан, 2004 сылтан ыкка, РАН (Российская Академия естественных наук) региональной салаат: “Арктикаады иһсийгэр” дини суруналы таһаарар бопбута.

М.Е.Николаев, Аян дайду төрүт олохторо уоннуу сый буола – буола түмсэр тэрээһиннэрин Россияга ытыһылыктаах Иккис муһуһахтарыгар Нагорнаягай тэрийэр кэмийүт бэрээсэдэтэлин солбуйааччытынан буолар. Онно «Үөрэхтээһин уонна кэадыр» диил бырайыалы тэрээһин былаашыгар күүлэртэри эппитэ. «Төрүт дьарык уонна ырыллыш» диил иккэс бырайыагар, сүргүн болуһомтону хогуу нуруоттар олохторун төрүт тулуһун харыстааһын проблемаларыгар түһаайыһаах.

Маниа сыйнары тулаң даштар саргы санаатын түрдэр: "Алыгы олох ирдэбиллэр сөн түбүлэр айар индигилээксийэттэн, үрдүк квалификациялаах инженердэргэн тулар уолсаытба иитилексуальнай элитэттиг үсүктөрү М.Е.Николаев уоруктээһин уонна наука үрдүн сорулартынан дашар. Инновация айрысатын тутуспаака эрэ Россия олох — далах уонна экология сайдыытын үрдүк

тaльмaнaн cитилтэр кyмaдa cуyрaр хийн бнэ
зүтлүх¹⁹.

Хоту сар уонна Арктика – цивилизациялар саамай олоху тулуйумтуу уолтив экстремальнай усулукбууһа соптубалынтан мurosтэтиэн буолар. Бу Аан дойду цивилизациялар Россия бэйэтин дьолуннаах мurosтэтин булар иһинэ, Хотуу регионнарын туруктаахтык сайллынардыгыга, бастатан туран, үрлүк үөрөбү, инновациянааһы технологиялары туһаныһыах кurosтэтиэхтэх. Туруктаахтык сайдарга кыах баар, оту хотуу суварактыбалар үрлүк таһымнаах опхоторуу жалобура көрдүрүр. Халобур, Канада, Норвегия, Швеция, Финляндия, Дания. Скандинавия дойдоннарыгар нуука олоху калта сибөөк, үрлүстэһинэ, дьон орто сааһын уһуна үрлүк таһымнаа тураллар.

Арктика ээсхилигээр харигсаагүйн киик аймах бүтүүнүн ичингэр тувар үлзүүлчүлөөх сорулган бүтээр. Циркумполярнай ээсхилиг проблемнарыг быһаарыс, партиейнаар уолга нэрлүттар икөө ардыларинаады биригэ үлзүлхэр бары нээпитуттар күүстэрин халбоон ысыкстахтарына 200 киһиниин сеп.

1990 – с жыллар саймашырыгар Россия болжолотун таймгар халхыг Иллиппи уонна Сосурүүлүү – Иллиппи Азияны арийыгы сүрүү пазитикатыг бидигниг В.В.Путин бэйстинэн ыгытар. Бу М.Е.Николаев тарыйбит «Иллиппи эргим-тэ» диссертуттар нэчч ардыларыннары уоспасыбаннай хамсаалыга сайтотуу уонна наддалаабын бигэрлэтэр. Бу хамсаалыгы тэрийэр туһунан элиппи Михаил Ефимович оссо 2004 сыллааха толорбиктэ. Очкоторто кэни Улук Иллип, Сибирь экономикаларыг АП дойдугарын АСЕАН: Иллиппи, Малайзия, Сингапур, Таиланд, Филиппинтер, Түрүк, Вьетнам, Лаос, Мьянма, Камбоджа суддарысыбаларын экономикаларыгар чугасыйыларын идиийтэн эппитэ. Бүтүттү күннэриг Россия конкуренцияга рейтинг 104 дойдуттан 70 микстэз турар (хонсбургс Малайзия 31 микстэ, Таиланд – 34, Иллиппи – 69. АСЕАН дойдугарын хытта политика, экономикага сагалыны сыйылыны олуктоотун, Аал дойдугу бу регионнар бэйлиги тирэхтигн булунарбыгылар булгутаа олуктаахан.

Дээд дүн бары биеэр талбыл боростууд өлдөвчүүн киин зйнах бөдөлмэлдэга бйнаарблгэ оскэлтүн үлэлтнэр бавз өтүүнэн барар, онтлг дьмэлтнэр, кэрэлтнртнэр үөрүүнэн тэннэр үлчлөлөгчлэ — киин дьмэлтнэр.

Ылалы өйүүр монгол дыңы – көргөзүлүштөштүгү тулкарар ийнигизги «Россияга» дыңы көргөзүлүштөштүгү Михаил Ефимович берилгендикке Национальный уюмга быныш комитетти таркатылган, Азаттар бөлүмдөрү: «Россия уюмга быныштар ийнигизги күнүз халык бөлүмдөр куучулук

дэлчүүсэд, дундлах гэрлэлтийнхээ сээмийг
утахад сүүлсүүлхэнг буулар билэ. тэд
турукнах, элсэх, дорубай гаш ухаралыг
наада. Машинчилалын «Россини»-ын
дэлс - юргын юмилын бидийн бийр дий-
дүлэхтэрбэл хадхалын дэлхигэр хийгэр
гына гаш бууруу уооно дийн ... юргын
суутгатын үрлээр тулгар
уосахтай бийлэй оюу - сүүлхэн үрлээр
хэргүүлхүг нэгдэл.

Бу үлс түмүтүрөн, далай көрүн
саясийаттыган көхтөөктүк даярктанар
саясату өтөрөр уюна сийэринчээк
былвас уорганнарын бары табылган.
Россия Федерациятык дублскарын бодот
уонасаттыгышый тэргилдирин кытта бир
субсозоохотомута.

Россияда кооперация сайдышынын проблемаларын изилдөөнүн жана кооперациянын, Федерация Собиятын жардамдаштыгынын салбыуучулуга М.Е.Николаев буудуга. Истияларга Михаил Едмочонич кооперацияны Россия тыаынын сириги про жолууура улахан дымалдашк инструменти буларын энигет. Дамалауа кооперация тулушт бөлөкөй сакуют булуучу тыаындаштардын тулушан ичкөбөткө коопия.

[illegible]

Саха билиминистх сурдуйааһына, таллан-
наах публицист Василий Назарович
Игров - "Умарча "Михаил Пилипска
үрүкк дьбыһаа" кинигатын умсугууш,
утаһытаны, аһын бүтэрэби: Игров дьык
сааһы быйыһы; иккэ кинигатын
иниитин; бисэ минкиги бисини.
Аалтар кинигатыгар Михаил Ийричэвич
Полтэриэв сыйыары быйыһытаны,
иһаһаһа бисити, айымгыны оһоһ
быйыһы, сипэрэ хирэһ бисити.

"Михаил Владимович Фединский
Соборин Корсакотский сабукаччыл-
тай экинчи болжолдуу токуру туус-
тахдымчаахтык үчүктөн барат, торообут
оростүүбүлүктөнүз. Изумаретинский
солетангылаа келбиз. Ол илгирээр
оростүүбүлүктөнүз. Россия
Изумаретинский Думанын депутаттынан
тагылаах барыбын туулар коом, кызыл
туулар, оңорсо үлс үлсүзүр сымалыбыз",
- дийи айымалылар, күүрөтөтөтөх
үлсүзүр үлсүктүк сымалыбыз.

Түмүктөгү элге жана - Түмүкчө суурайаччы, документалист, публицист батылтышыз, ордук таланттуу, социология, педагогика, прикладной философия салаларына даярдалган үйрөлөн, батылдуулук толкунун тобуна, спортко катышып буулап, даярчыга тийимил, ойдоңуштуу тынган - булсан айып, суурайан утары уулуна урпы максатташы.

Егор Егорович ВИТОКУКОВ,
философский науки кандидат, доцент;

МАХТАНАБЫТ

Хянгат бэчээжэ бэрлэлэр графика: 16 ч 00 м. Бэчээжэ бэрилиннэ: 16 ч 00 м. "Сана олох" редакционной-издательской колбоһука 22.02.2018 с. офсетка бэчээтээнэ
 Типография газдырыһа: 678670, Чурапчы сал., Карл Маркс уул. 26 "а" Индекс: 54907. Хянгат нэдиэлэжэ ишкитэ газдырыһа: 678670, Чурапчы сал., Карл Маркс уул. 26 "а" Индекс: 54907. Хянгат нэдиэлэжэ ишкитэ газдырыһа: 678670, Чурапчы сал., Карл Маркс уул. 26 "а" Индекс: 54907.